

ת"פ 14802/04/17 - מדינת ישראל נגד אלום רמות בע"מ, ח.פ., מיכאל הרפז,

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ת"פ 14802-04-17 מדינת ישראל נ' אלום רמות בע"מ ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט אסף הראל
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. אלום רמות בע"מ, ח.פ.
2. מיכאל הרפז,

הנאשמים

גזר דין

1. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשמת 1 - אלום רמות בע"מ (להלן - **החברה**) - היתה בזמן הרלוונטי לכתב האישום מבצעת בניה של בנין מגורים בן שש קומות, על גבי חניון, ברחוב אליהו הנביא 6 בקרית אתא (להלן - **האתר**). הנאשם 2 - מיכאל הרפז (להלן - **מיכאל**) - היה בתקופה הרלוונטית לכתב האישום מנהלה של החברה.

2. ביום 23.10.14 בוצע באתר ביקור פיקוח מטעם מפקחי משרד העבודה במסגרתו התגלו הליקויים הבאים: רצפת פיגום במפלס קומה חמישית לא היתה מגודרת באזן תיכון, למרות שנעשה בה שימוש על ידי עובד לצורך עבודה, תוך חשיפתו לסיכון של נפילה מגובה של כ- 12 מטרים; היעדר גידור כלשהו של מרפסות שגובהן מעל שני מטרים מעל הקרקע, במקומות שונים בבנין; אי גידור פירי מעלית בקומות שונות בבנין באזן יד או באזן תיכון, או בשניהם; דרכי גישה למקומות שונים באתר, שבהם אדם נדרש לעמוד, לעבור או לעבוד, היו רצופים מכשולים של פסולת וחומרי בניה, באופן שעשה את דרכי הגישה למקומות אלו לבלתי בטוחות; ובפנקס הכללי לא נרשמו בדיקות של פיגומים מהם יכול אדם ליפול לעומק של שני מטרים ומעלה. מאחר ובמועד הביקורת לא היה קיים באתר מינוי תקף של מנהל עבודה, הוטלה האחריות לקיום הליקויים על החברה כמבצעת הבניה, ועל מיכאל כמנהלה.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים

3. הנאשמים הורשעו במסגרת הכרעת הדין בעבירות הבאות:

(א) אי גידור של משטחי עבודה מהם ניתן ליפול לעומק העולה של שני מטרים - עבירה לפי תקנות 9-11 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח - 1988 (להלן - **תקנות עבודות בניה**). הרשעת החברה היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א) ו- 225 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל - 1970 (להלן -

עמוד 1

הפקודה). הרשעתו של מיכאל היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א), 222 ו- 225 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ב) אי גידור פירי מעלית בקומות שונות בבנין - עבירה לפי תקנה 79 לתקנות עבודות בניה. הרשעת החברה היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א) ו- 225 לפקודה. הרשעתו של מיכאל היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א), 222 ו- 225 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ג) מחדל להבטיח כי יותקנו דרכי גישה בטוחות באתר בכל מקום שבו אדם צריך לעמוד, לעבוד או לעבור - עבירה לפי תקנה 12 לתקנות עבודות בניה. הרשעת החברה היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א) ו- 225 לפקודה. הרשעתו של מיכאל היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א), 222 ו- 225 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ד) מחדל לרשום בפנקס הכללי בדיקות של הפיגום שהותקן באתר - עבירה לפי תקנה 20 לתקנות עבודות בניה. הרשעת החברה היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א) ו- 225 לפקודה. הרשעתו של מיכאל היא מכח הוראות סעיפים 191, 219(א), 222 ו- 225 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

טיעוני הצדדים

4. המאשימה טוענת, בין היתר, כי כל אחת מהעבירות שביצעו הנאשמים מהווה אירוע נפרד, שכן כל עבירה יצרה סיכון נפרד ועצמאי; וכי יש לשקול לחומרה את ריבוי העבירות ואת העובדה שהנאשמים לא נטלו אחריות על מעשיהם אלא בוחרים להפנות אצבע מאשימה כלפי גורמים אחרים. עוד נטען כי מתחם הענישה ההולם נע בטווח שבין 40% ל- 70% מהקנס המירבי. בתוך מתחם ענישה זה עותרת המאשימה להשית על הנאשמים קנס בגובה 60% מהקנס המירבי בהתייחס לעבירה של אי גידור משטחי עבודה ואי גידור פירי מעלית, בשל הסיכון הגבוה שיצרו. בגין יתר העבירות עותרת המאשימה להשית עונש בגובה 50% מהקנס המירבי. על פי המאשימה, יש להשית על כל נאשם קנס בגובה 64,240 ש"ח וכן לחייבם לחתום על התחייבות בגובה 29,000 ש"ח להימנע מביצוע עבירות במשך שלוש שנים על הפקודה או תקנותיה.

5. הנאשמים טוענים, בין היתר, כי יש לראות בעבירות כאן כאירוע אחד; כי המדינה גרמה למיכאל סבל בכך שבמשך שנים לא אישרה את בקשתו להכלל במאגר מנהלי העבודה והסכימה לכך רק לאחר הליכים משפטיים שנקט, וכי התנהלות זו של המדינה אמורה לשמש שיקול המקל עם הנאשמים בגזר הדין. עוד נטען כי חלוקה הזמן מעת ביצוע העבירה ועד הגשת כתב האישום, וגם עד מועד גזר הדין, מצדיק הקלה בעונשם של הנאשמים, אשר ההרשעה מהווה עבורם עונש מספיק; כי לנאשמים אין עבר פלילי קודם והם לא ביקשו לסכן אדם על מנת להשיג מטרה כלשהי, לרבות לא מטרה כלכלית; אין מדובר כאן במקרה שבו הופרו צווי בטיחות או ליקויים שלא תוקנו; לא נגרם נזק גוף לאיש; הטלת עונש על שני הנאשמים תהווה ענישה כפולה, שכן החברה מצויה בבעלותו המלאה של מיכאל (מוצג נ/20); ולאור המצב הכלכלי שנגרם בשל משבר נגיף הקורונה, יש לגלות התחשבות בנאשמים. נטען כי הקנס שיוטל צריך לחרוג לקולא, ולנוע בטווח שבין 10% ל- 20% מגובה הענישה המירבית.

6. לאחר שנתתי דעתי לכלל טענות הצדדים ולראיות שהציגו במסגרת טיעוניהם לעונש, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשמים עונש של קנס ומתן התחייבות להימנע מביצוע עבירה, כפי שיפורט להלן.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים מהוות אירוע אחד

7. העבירות אותן ביצעו הנאשמים מהוות אירוע אחד. מספר טעמים למסקנה זו. ראשית, מדובר בעבירות שהתגלו במהלך ביקורת אחת שבוצעה באתר ביום 23.10.14. שנית, בין העבירות מתקיים מבחן "הקשר ההדוק". זאת לאור כל אלה: התכלית העבריינית בכל אחת מהעבירות שבוצעו היתה אחת - הפחתת עלויות הבניה באתר; העבירות בוצעו בהתייחס למקום אחד - הוא האתר; והעבירות שנעברו היו ביחס להוראות שנועדו להגן על שלומו של אותו קהל מטרה - העובדים שביצעו את עבודות הבניה באתר. שלישית, במקרה דנן נפגעו ערכים חברתיים מוגנים - שיפורטו בהמשך - אך לא היו קורבנות בשל העבירות שנעברו. בנסיבות אלו, קביעת מתחם ענישה הולם לכל עבירה וראיית כל עבירה כאירוע נפרד - כפי שטוענת המאשימה - נראית מלאכותית. לאור זאת, אני קובע כי מדובר בעבירות שהן בגדר אירוע אחד שמוצדק לקבוע בגינו מתחם ענישה כולל אחד, באופן שייקח בחשבון את שילוב העבירות (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן - **החוק**)); ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' **מדינת ישראל**, פס' 2 לפסק דינו של השופט פוגלמן (29.10.2014); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ**, פס' 15-17 (8.11.2014) (להלן - **ענין חדוות הורים**)); ע"פ (ארצי) 32385-05-14 **שמש חי אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 24-25 (13.8.2015)).

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות

8. על מנת לקבוע מתחם ענישה הולם, יש ראשית לבחון מהם הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו בעקבות מעשיהם ומחדליהם של הנאשמים, ומהי מידת הפגיעה בהם (סעיף 40ג(א) לחוק). דיני הבטיחות בעבודה נועדו לטובתם והגנתם של העובדים. דינים אלו נועדו לספק סביבת עבודה בטוחה; למנוע תאונות בעבודה; ולשמור על חייו ושלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה ומבצע את העבודה (ע"א 7130/01 **סולל בונה בניין ותשתית בע"מ נ' תנעמי**, פ"ד נח 1(1), פס' 9 (2003)). דינים אלו אף נועדו לחסוך את ההשלכות הכלכליות החמורות של תאונות בעבודה לעובד עצמו, למעסיקו וכן למדינה כמי שנושאת במתן טיפול רפואי ושיקום נפגעי עבודה. דיני הבטיחות מטילים על גורמים שונים - ביניהם המעסיק ומבצע העבודה - את האחריות לדאוג שמקום העבודה, ובכלל זה כלי העבודה ואופן ביצוע העבודה, יהיה בטוח; לוודא שכלל העובדים יהיו מודעים להוראות הבטיחות; ולפקח על ביצוע הוראות אלו (דב"ע (ארצי) נ/8-3 **מדינת ישראל - החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ה.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235, פס' 5 (1996)). בשל כך שדיני הבטיחות בעבודה מיועדים בראש ובראשונה לשמור על שלמות גופם וחייהם של מי שמבצעים את העבודה במקום העבודה, ובשים לב לכך כי מדובר בערך חברתי מן המעלה הראשונה, מוגדרות רבות מן העבירות על דיני הבטיחות בעבודה כעבירות מסוג אחריות קפידה (סעיף 22 לחוק; ע"פ (ארצי) 1002/04 **רפול בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 7 (27.3.2006); ע"פ (ארצי) 50155-08-10 **חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 26-28 (6.11.2012)).

9. במחדלם של הנאשמים לפעול בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים העמידו את מבצעי העבודה באתר בסכנה ממשית לפגיעה גופנית ואף אובדן חיים. מדובר בעבירה הפוגעת בערך חברתי בסיסי ומוגן, מן המעלה הראשונה. הגם שלא נטען, וממילא לא הוכח, כי עקב התנהלותם של הנאשמים נפגעו בפועל מי מהעובדים באתר, אין בכך כדי לאיין את הפגיעה בערך החברתי המוגן. זאת מאחר ועצם העמדת מבצע העבודה באתר בסיכון כזה - גם היא פוגעת בערך החברתי המוגן. לפגיעה האמורה בערך החברתי המוגן, שנגרמה עקב העבירות בהן הורשעו הנאשמים, לא יכולה להיות הצדקה הטמונה בצורך להגן על אינטרס לגיטימי אחר. זאת משום שבבסיס העבירות שנעברו על ידי

הנאשמים עמד אינטרס כלכלי- רצון להפחית את העלויות הכרוכות בבניית הבנין. מקובלת עלי טענת הנאשמים כי לא התכוונו לסכן אף אדם. דווקא בשל טיעון זה, מתבקשת המסקנה כי בבסיס העבירות לא עמד רצון סתם לסכן אחרים, אלא מניע כלכלי של הפחתת עלויות שהוא המניע ההגיוני העומד מאחורי מחדלם של הנאשמים להבטיח כי העבירות שבוצעו לא היו מבוצעות מלכתחילה. הפחתת עלויות זו אין לקבל כלגיטימית, עת שהיא מבוססת על יצירת סיכון לפגיעה ברווחתם ושלמות גופם של מבצעי העבודה באתר.

10. לאור האינטרס הכלכלי העומד בבסיס המניע לביצוע העבירות על דברי החקיקה בתחום הבטיחות בעבודה, הרי מדובר בעבירות שהן בטיבן עבירות כלכליות. לכן, לשם הגנה על הערכים המוגנים שפורטו לעיל, יש להרתיע עבריינים בכך בדרך של הטלת קנסות שיהפכו עבירות אלה לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית (דב"ע (ארצי) תשנ/3-8 **מדינת ישראל נ' שטורם**, פד"ע כב 150, פס' 5 (1990)).

הקנס המירבי

11. מכאן אפנה לבחון מהו שיעור הקנסות המירבי שניתן להטיל על הנאשמים, לאור העבירות בהן הורשעו. מהאמור בסעיפים 219 ו- 225 לפקודה וסעיף 61(א)(1) לחוק עולה כי גובה הקנס על עבירה לפי הפקודה או התקנות שהותקנו מכוחה - כאשר לענייננו רלוונטיות תקנות עבודות בניה - עומד על 14,400 ש"ח. גובה הקנס המירבי הוא 29,200 ש"ח במידה והעבירה היתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף.

12. הנאשמים הורשעו בארבע עבירות על תקנות עבודות בניה, כאשר כל עבירה כזו יכולה היתה לגרום למוות או חבלת גוף. בגין כל עבירה כזו ניתן להטיל על כל אחד מהם קנס מירבי בגובה 29,200 ש"ח.

מדיניות הענישה הנהוגה

13. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון גם מהי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה. עיון בגזרי דין שניתנו בבית הדין הארצי לעבודה והן בבתי הדין האזוריים לעבודה בהתייחס לסוגי העבירות בהם הורשעו הנאשמים מעלה כי טווח הענישה נע בין 25% ל- 50% מגובה הענישה המירבית.

14. מיום 9.9.1969 כרך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 57761-02-14 **מדינת ישראל נ' אפרידר יוזמה והשקעות בע"מ** (17.11.2016) הורשעה הנאשמת בעבירה בגין אי מילוי חובה למנות מנהל עבודה ואי מסירת דיווח, עבירות לפי תקנות עבודות בניה. זאת, לאחר שבמהלך ביקורת לא נכח במקום מנהל עבודה. לנאשמת ניתן במקום צו להפסקת העבודות, ולמחרת היום הגישה הנאשמת הודעה על מינוי מפקח, וזו אושרה כדין. מדובר היה בהרשעה ראשונה. לאחר שקבע בית הדין כי טווח הענישה ההולם את העבירות דנן בנסיבות ביצוען עומד על 30%-50% מהקנס העונשי המירבי לעבירות, השית על הנאשמת קנס על סך 25,000 ש"ח וחייב אותה לחתום על התחייבות בסך 58,400 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירה.

15. כך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 44094-11-14 **מדינת ישראל נ' דבוש גל** (2.5.2016) הורשע הנאשם

בעבירות של התקנת משטחי עבודה מהם אדם עלול ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ללא גידורים, בניגוד לתקנות עבודות בניה ולפקודה; וכן בהיעדר השגחה ניאותה ואי נקיטת אמצעים על ידי הממונה על העבודה, בניגוד לתקנות ציוד מגן ופקודת הבטיחות בעבודה. בית הדין האזורי הדגיש כי הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ובכך חסך הליך שיפוטי יקר, וכן פעל באופן מיידי לתיקון המחדל. מדובר היה בהרשעה ראשונה. עוד עמד בית הדין על כך שבעבירות על חוקי הבטיחות בעבודה תקרת הקנס עומדת על 50% מגובה הקנס המירבי. בנסיבות העניין, העמיד בית הדין האזורי את מתחם הענישה הראוי ביחס לכל אחת משתי העבירות בהן הורשע הנאשם על 25%-50% מגובה הקנס המירבי (29,000 ש"ח בגין כל עבירה), היינו בין 7,250 ש"ח ל-14,500 ש"ח, ולבסוף בחר להשית על הנאשם בגין כל אחת משתי העבירות קנס בגובה 30% מהקנס המירבי, היינו, קנס בסך של 8,700 ש"ח, ובסה"כ בגין שתי העבירות קנס בסך 17,400 ש"ח. כן חוייב הנאשם לחתום על התחייבות לשלוש שנים שלא לעבור על הוראות הפקודה והתקנות שהותקנו מכוחה.

16. כך למשל, בת"פ (אזורי נצ') 4552-02-15 **מדינת ישראל-משרד הכלכלה נ' בר ובניו חברה לבניין ופיתוח בע"מ** (6.9.2015), הורשעה הנאשמת בעבירות שונות, ובהן: אי הודעת פרטי בניה, בניגוד לפקודה; אי הודעה על מינוי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; העדר השגחה על ידי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי הצגת שלט באתר הבניה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי גידור משטחי עבודה ומדרכת מעבר, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; ציוד ואביזרי חשמל לא תקינים, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי אספקת ציוד מגן, בניגוד לתקנות ציוד מגן; אי הדרכה, אי מסירת מידע בכתב בדבר סיכונים ואי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט - 1999 (להלן - **תקנות הדרכת עובדים**). הנאשמת הודתה באשמתה בעבירות מושא כתב האישום, ובין הצדדים הושג הסדר טיעון סגור, אשר הוגש לאישור בית הדין האזורי. בית הדין אימץ את הסכמות הצדדים, והשית על הנאשמת קנס בגובה 50,000 ש"ח וכן חייב אותה לחתום על התחייבות ע"ס 60,000 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על הוראות הפקודה ותקנות עבודות הבניה. דובר שם על כשמונה אישומים שונים, כשבגין כל אחד מהם ניתן היה להטיל קנס בגובה 14,400 ש"ח ועד ל-29,200 ש"ח- הכל בהתאם למקור ההוראה, כאשר הקנס שהוטל מבטא ענישה בשיעור של כ- 25% מגובה הקנס המירבי שניתן היה להשית על הנאשמת.

17. כך למשל, בת"פ (אזורי ב"ש) 21828-05-14 **מדינת ישראל נ' א.פ. פורמיקה סנטר (1998) בע"מ** (26.7.2015) (להלן - **ענין פורמיקה סנטר**) הורשעה הנאשמת בגין אי גידור לבטח של חלק מסוכן של המכונה, עבירה על הפקודה; אי מסירת מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובגין אי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. הנאשם הורשע- בגין אחריות מנהל, שותף או פקיד אחראי- בעבירה על הפקודה; אי מסירת תמצית מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובאי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. בעניין שם, הורשעו הנאשמים בהתאם להודאתם, והצדדים הגיעו להסדר טיעון סגור, לפיו יוטלו על הנאשמים קנסות בשיעור של 30% מהקנס המירבי. בית הדין האזורי קיבל את הסדר הטיעון, והשית על הנאשמת קנס בגובה 34,800 ש"ח (מתוך 115,400 ש"ח- קנס מירבי) ועל הנאשם קנס בסך 17,400 ש"ח- (מתוך 58,000 ש"ח- קנס מירבי). עוד חוייבו הנאשמים לחתום על התחייבות לשלוש שנים לפיה אם יעברו עבירה על הפקודה או על תקנות הדרכת עובדים, יושת עליהם קנס בסך 29,200 ש"ח בגין כל עבירה על הפקודה וקנס בסך 14,400 ש"ח בגין כל עבירה על התקנות.

18. כך למשל, בת"פ (אזורי נצרת) 12416-08-15 **מדינת ישראל נ' כלל הנדסת הגליל בע"מ** (3.2.19).

הורשעו חברה ומנהלה בעבירות שונות. החברה הורשעה בעבירות של אי מינוי מנהל עבודה; אי הצגה במקום בולט לעין באתר שבו מתבצעת הבנייה שלט שבו צוינו שם מבצע הבנייה ומענו, שם מנהל העבודה ומענו ומהות העבודה המתבצעת; אי ביצוע בדיקה על ידי חשמלאי בודק של מתקן החשמל הזמני המותקן באתר לפני הפעלתו הראשונה; שימוש במשטחי עבודה ומדרכות מעבר שמהם עלול אדם ליפול לעומק של שני מטרים ללא גידור ע"י און יד און תיכון ולוח רגל; אי גידור פתחים ואי סגירתם במכסים מתאימים; שימוש בסמוכות למשטחי העבודה ו/או למדרכות המעבר אשר לא עשויות מחומר מתאים ללא פגם; אי בדיקת פיגום ע"י מנהל עבודה ואי רישום תוצאות הבדיקה בפנקס הכללי; אי התקנה ואי קיום באתר של ארגז לעזרה ראשונה מצויד כראוי; אי אבטחת עובדים המועסקים בגובה במשך כל זמן העבודה במערכת המתאימה לבלימת או מניעת נפילה באמצעות רתמות בטיחות; אי הדרכת עובדים בגובה ע"י מדריך עבודה בגובה; אי קיום הדרכות באתר בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם, באמצעות בעל מקצוע מתאים; אי ניהול פנקס הדרכה בעבודה; ואי מסירה לעובדים של תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה. בנסיבות המקרה שם, לא נגרם נזק בפועל עקב מחדליהם של הנאשמים. בכל הנוגע לחברה, בית הדין האזורי קבע כי מתחם הענישה ההולם יהיה בין 25% ל-60% מגובה הקנס המרבי בגין כל עבירה. בנסיבות העניין הורשעו הנאשמים בביצוע 10 עבירות. הקנס המקסימלי הכולל הסתכם שם ב-262,800 ש"ח, ומתחם הענישה הראוי נקבע בין 65,700 ש"ח לבין 157,680 ש"ח. בית הדין בחר להשית על החברה קנס בסך 140,000 ש"ח שמהווה 53% מהקנס המרבי וכן התחייבות להימנע מביצוע העבירות בהן הורשעה למשך שלוש שנים. בנוגע לנאשם אשר שימש כמנהל הנאשמת והיה הבעלים והרוח החיה מאחורי פעילותה של הנאשמת, בית הדין לקח בחשבון העובדה כי הנאשם היינו אב לעשרה ילדים, נעדר כל עבר פלילי, שיתף פעולה עם הגורמים החוקרים והביע חרטה וצער עוד בשלב בו נחקר על ידי המפקחים, והחליט להשית על הנאשם קנס בשיעור של הרף התחתון של מתחם הענישה שעומד על סך של 65,700 ש"ח.

19. כך למשל, בת"פ (אזורי באר שבע) 52677-08-18 **מדינת ישראל נ' איציק חזיזה חברה לעבודות בניה בע"מ ואח'** (1.5.2019), לאחר הודאתם בהזדמנות הראשונה במיוחס להם, הורשעה הנאשמת - החברה - ב-13 עבירות לפי הפקודה ובחמש עבירות לפי תקנות הדרכת עובדים. כמו כן, הנאשם - מנהל החברה - הורשע בעשר עבירות לפי הפקודה ובארבע עבירות לפי תקנות הדרכת עובדים. בנסיבות העניין, ובהתחשב בכך כי לא נגרם נזק; העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם ביותר; והודאה בהזדמנות הראשונה ומצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, בית הדין קבע כי הנאשמים ישלמו 30% מגובה הקנס המרבי, היינו הנאשמת תשלם סך של 122,040 ש"ח והנאשם סך של 104,880 ש"ח. בנוסף, חייב אותם בית הדין לחתום יחד ולחוד על התחייבות בסך 29,900 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירות בהן הורשעו.

20. כך למשל, ת"פ (אזורי חיפה) 19432-07-15 **מדינת ישראל נ' עדן לבונה - בנין השקעות ויזום (2000) בע"מ ואח'** (12.1.17), הנאשמים - החברה ומנהליה - הורשעו בארבעה אישומים שעניינם עבירות לפי הפקודה ולפי תקנות הדרכת עובדים. במסגרת האישום הראשון הורשעו הנאשמים ב-15 עבירות; במסגרת האישום השני הורשעו הנאשמים בשתי עבירות; במסגרת האישום השלישי הורשעו הנאשמים ב-11 עבירות; ובמסגרת האישום הרביעי הורשעו בשתי עבירות של הפרת צו בטיחות שניתן לפי סעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד - 1954. בית הדין פסק כי העבירות אותן ביצעו הנאשמים מהוות אירוע אחד. בנוגע לחברה, בית הדין העמיד את מתחם הענישה על קנס כספי בטווח שבין 128,500 ש"ח לבין 386,000 ש"ח. הרף העליון של המתחם הזה עומד על 50% מהקנס המרבי והרף התחתון על שיעור של שליש מהרף העליון של המתחם. בנוגע לנאשם, בית הדין העמיד את

מתחם הענישה על קנס כספי בטווח שבין 64,200 ש"ח לבין 193,000 ש"ח. היינו, הרף העליון של המתחם עמד על קנס כספי בגובה 25% מהקנס המרבי והרף התחתון עמד על שיעור של שליש מהרף העליון. לאחר שקבע בית הדין את טווח הענישה ההולם את העבירות בהן הורשעו הנאשמים, השית על החברה קנס כספי בגובה 265,100 ש"ח וכן חייבה לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בהן הורשעה בגובה 70,000 ש"ח; ועל הנאשם השית קנס בגובה 89,300 ש"ח וכן חייבו לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע בגובה 40,000 ש"ח. ראוי לציין, כי הקנס שהושת על החברה בכל אישום שיקף טווח של 30% - 40% מהקנס המרבי.

21. באשר לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה, ניתן להפנות לענין שנדון בדב"ע (ארצי) נ/ו-3-8 **מדינת ישראל נ' החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235 (1996), שם הורשעה המשיבה, בהתאם להודאתה, בעבירה על פי סעיפים 219(א)(ב), 222 ו-225 לפקודה ובעבירה על תקנות 9 ו-15 לתקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות במכונות חקלאיות), התשמ"ח-1988. במקרה שנדון שם, בשים לב לכך שמדובר היה בעבירה חוזרת, הטיל בית הדין הארצי קנס בשיעור 35% מהקנס המרבי. ניתן להפנות גם לפסק הדין שניתן בענין ע"פ (ארצי) 53735-06-16 **גרינברג נ' מדינת ישראל** (14.9.2018) (להלן - **ענין גרינברג**). בענין גרינברג נקבע אמנם כי מתחם הענישה ההולם עומד על טווח של 45%-75% מגובה הקנס המרבי, אולם אין להתעלם מהנסיבות של המקרה שם, בהן נפגעה עובדת פגיעה גופנית קשה. עוד פסק דין של בית הדין הארצי, ע"פ (ארצי) 49519-05-19 **בוחבוט י.י.א.בע"מ - מדינת ישראל**, (12.01.20), ערעור על הכרעת הדין וגזר דין של בית הדין האזורי אשר הרשיע חברה ואת מנהלה בעבירות שונות לפי תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984 ולפי פקודת הבטיחות בעבודה. החברה ומנהלה הורשעו בעבירות של העדר בדיקות סביבתיות תעסוקתיות תקופתיות של ריכוז האבק באתר העבודה בתכיפות של אחת ל-6 חודשים לפחות; העסקה של אדם כעובד חשוף לאבק מזיק מבלי שעבר בדיקה רפואית חוזרת בידי רופא מורשה שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק; העדר בדיקה של מכונת הרמה על כל חלקיה ביסודיות לפחות אחת לארבעה עשר חודשים על ידי בודק מוסמך; והעדר בדיקה של קולט אויר אחת לעשרים וששה חודשים. בנוסף לארבע העבירות בהן הורשעה החברה, המנהל הורשע גם בעבירה של אי קיום שני צווי שיפור בהתאם לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954. בנסיבות המקרה שם, נגרם נזק בפועל למנהל ולאחיו שעבד אתו אשר נפגעו מהעבודה באבק מזיק וחלו במחלת ריאות קשה. בית הדין הארצי ראה לנכון כי יש לקבל את הערעור על גזר הדין, וזאת בשל הנסיבות המיוחדות והחריגות הקשורות בביצוע העבירות - המצב הכלכלי הקשה של החברה; הנזק שנגרם למנהל עצמו ולאחיו, מחלת הסיליקוזיס; העובדה כי מדובר בעסק משפחתי קטן; וכי קיים קושי להניח כי בבסיס התנהלות המערערים עמדו אינטרסים כלכליים או ניצול לרעה של כוח או מעמד. בית הדין הארצי קבע כי מתחם הענישה ההולם לכל אחת מארבע העבירות בהן הורשעו החברה והמנהל נע בין 25%-50% מגובה הקנס המרבי. בנוסף, לענין העבירות של אי קיום שני צווי השיפור אשר עולות לכדי אירוע אחד, מתחם הענישה נע בין 30%-60%. בית הדין הארצי בחר לתת משקל לגורמים הבאים בתוך מתחם הענישה - גילו המבוגר של המנהל, מצבו הבריאותי הרעוע, העדר עבר פלילי, ומצבו הכלכלי. בית הדין הארצי גזר על המערערים קנסות ברף התחתון של מתחמי הענישה, קרי 30% מגובה הקנס המרבי בגין אי צווי השיפור ו-25% בגין כל אחת מארבע העבירות. הקנס שהוטל על החברה הועמד על סך 14,400 ש"ח והקנס שהוטל על המנהל הועמד על סך של 29,400 ש"ח.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

22. מכאן אפנה לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות במקרה דנן. אלו מנויות בסעיף 40ט לחוק. על

הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות כבר עמדתי לעיל. כאמור, מטרתם של דיני הבטיחות בעבודה הינה שמירה על ביטחונם ושלומם של העובדים באתר הבניה מפני סיכונים טבעיים העשויים להתרחש לאור אופי הפעילות שם. זאת, משאי הקפדה יתרה על קיומן של חובות אלה עלול להביא לפגיעה חמורה בשלמות גופם וחייהם. לא ניתן להקל ראש עם הסיכון החמור שעלול היה להתממש בענייננו. אמנם, לא הוכח שבפועל נגרם נזק מביצוע העבירות השונות, וברי כי הדבר עשוי להיחשב כשיקול לקולא, אולם אין בנסיבה זו כדי לייתר את הצורך להעניש את הנאשמים על העבירות שבוצעו, אשר סיכנו חיים. באשר לסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות, כבר ציינתי כי המניע לביצוע העבירות היה כלכלי.

23. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות המצדיקות הקלה בעונשם של הנאשמים, מצויות בכך כי בפועל לא נגרם נזק כלשהו למי מהעובדים באתר; כל העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם; והנאשמים דאגו לתיקון הליקויים שהתגלו בביקורת, באופן שצו הבטיחות שהוצא בעקבות אותו ביקור - בוטל בהמשך. אין בפנינו מקרה שבו נמשכו עבודות בניה בניגוד לצו בטיחות שאסר זאת.

24. אני דוחה את טענת הנאשמים כי הליקויים שהתגלו בביקורת מיום 23.10.14 לא שיקפו באותה עת את מצב הבטיחות באתר. כפי שעולה מהכרעת הדין (סעיפים 4-7), לביקור מיום 23.10.14 קדמו ביקורי פיקוח אחרים בהם נמצאו באתר ליקויי בטיחות. על כן, המקרה כאן אינו מעידה חד פעמית אשר עולה כדי נסיבה מקלה.

25. על החברה - כמבצעת העבודה באתר ומעסיקתם של עובדיה - מוטלת האחריות העיקרית לביצוע העבירות בהן הורשעו החברה ומיכאל. היא זו שהפיקה את התועלת הכלכלית מאי נקיטת אמצעי הבטיחות בעבודה באתר. היא זו שהאחריות מוטלת עליה בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים. היא זו שעובדיה מצפים ממנה כי תדאג לשלומם בעת ביצוע העבודה. באשר לחלקו היחסי של מיכאל בביצוע העבירות, יש ליתן את הדעת כי כמי ששימש בעליה ומנהלה של החברה, היה למיכאל תפקיד חשוב בחברה. חרף זאת, אין לשכוח כי מבצעת הבניה והמעסיקה היתה החברה. אלו רמות בע"מ היא תאגיד, אשר לעולם יפעל באמצעות פעולותיהם של אנשים בשר ודם. בשל כך אין אותם אנשים בשר ודם הופכים להיות התאגיד עצמו. אין זהות בין מיכאל - למרות היותו מנהלה ובעליה של החברה - לבין החברה. משכך, חלקו היחסי של מיכאל בביצוע העבירות נופל מזה של החברה.

26. אין לקבל את טענת הנאשמים כי השתת עונש על כל אחד מהם בנפרד מהווה, בעצם, הענשה כפולה של מיכאל לאור העובדה כי הוא בעל המניות היחיד בחברה. מבחינה משפטית, החברה ומיכאל הם בעלי אישיות משפטית נפרדת. יש להניח כי בשל כך בחר מיכאל לנהל את עסקיו דווקא באמצעות החברה. אף אם מיכאל הוא בעל מניות יחיד בחברה, אין הדבר מאיין את העובדה כי לחברה אישיות משפטית נפרדת ועצמאית משל מיכאל (סעיפים 4 ו-6 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999) וכי האחריות הפלילית של מיכאל ושל החברה היא אחריות נפרדת. יש מקום לאבחן בגובה הקנס שניתן להטיל על החברה ועל מיכאל. זאת, לא בשל זהות האינטרסים הכלכלית ביניהם, אלא בשל הטעמים שפורטו בסעיף 25 לגזר הדין.

מצבם הכלכלי של הנאשמים

27. מאחר ועסקינן במתחם ענישה שעניינו קנס כספי, יש ליתן את הדעת - במסגרת השיקולים לקביעת מתחם

הענישה ההולם - למצבם הכלכלי של הנאשמים (סעיף 40 לחוק). הנאשמים לא הציגו ראיה כלשהי בנוגע למצבם הכלכלי. נכון הדבר כי גזר הדין ניתן בסמוך לאחר שהסתיים הסגר בו היתה מצויה מרבית המדינה בעקבות משבר נגיף הקורונה החדש, ויש להניח שאותו סגר השפיע על מצבם הכלכלי של הנאשמים כפי שהשפיע לרעה על רבים אחרים. אלא שבהנחה זו לא די, שכן על הנאשמים - ככל שהם מבקשים להסתמך על מצבם הכלכלי כשיקול בקביעת מתחם הענישה - להציג לבית הדין ראיות על מצבם זה. זאת לא עשו הנאשמים.

מתחם הענישה ההולם

28. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, אני קובע כי בנוגע לחברה, מתחם הענישה ההולם את האירוע עומד על קנס כספי בטווח שבין 35,000 ש"ח ובין 58,000 ש"ח. הרף העליון של מתחם זה עומד על 50% מהקנס המרבי שניתן היה להשית על החברה. הרף התחתון עומד על שיעור של 30% מהרף העליון של הענישה האמורה. בקביעת מתחם הענישה הבאתי בחשבון את ריבוי העבירות ואת העובדה שרוב העבירות היו כאלה שהיו יכולות לגרום לנזק גוף לעובדים באתר. מתחם הענישה ההולם שלו עתרה המאשימה נראה בנסיבות המקרה בלתי מידתי ואינני מקבל אותו. ער אני לריבוי העבירות בהן הורשעו הנאשמים, אולם אין זה השיקול היחיד שיש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה ההולם. לא ניתן להתעלם משיקולים אחרים שפורטו לעיל, המטים את הכף לקולא, ביניהם העובדה שמדובר בעבירות שנעברו תוך פרק זמן קצר יחסית; הליקויים תוקנו בסופו של דבר; לא נמשכו עבודות בניה בניגוד לצו בטיחות שהוצא; ולא נגרם נזק גוף לאיש.

29. באשר למיכאל, קבעתי כבר כי אין להשוות את מקרהו לזה של החברה. חלקו באירוע כמנהל ובעלים של התאגיד מצומצם יותר משל התאגיד עצמו (באשר לרף ענישה מופחת המוטל על נושא משרה בהשוואה לרף הענישה המוטל על תאגיד, ראו ענין פורמיקה סנטר; השוו: סעיף 5 לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991). אני מעמיד את מתחם הענישה לגביו על 50% ממתחם הענישה כפי שנקבע לגבי החברה. הרף העליון במתחם זה יעמוד על קנס כספי בגובה 25% מהקנס המירבי שניתן להשית על החברה. הרף התחתון יעמוד על שיעור של 15% מהרף העליון הנ"ל. היינו, מדובר במתחם ענישה בין 17,500 ש"ח ובין 29,000 ש"ח.

העונש שיש להשית על הנאשמים

30. מכאן לגזירת עונשם של הנאשמים (סעיף 40א לחוק העונשין). בשלב זה, יש לתת את הדעת לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות. יש לזקוף לזכותו של מיכאל את העובדה כי שיתף פעולה עם החוקרים ממשדד העבודה, הציג בפניהם מידע ומסמכים ולא מנע או הפריע להם לבצע את מלאכתם. לכך יש להוסיף את העובדה כי לשני הנאשמים אין עבר פלילי קודם, למרות השנים הרבות בהן הם עוסקים בתחום הבניה וכן את חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה. זאת ועוד. מדבריו של מיכאל במסגרת הטיעונים לעונש עלה כי הנאשמים הפיקו לקחים בעקבות הביקורת והם פועלים כדי שמצבים דומים לא יישנו. הדבר פועל לזכותם של הנאשמים שכן הם משקפים מאמץ לחזור למוטב.

31. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות, יכול בית הדין להתחשב גם בהתנהגות רשויות אכיפת החוק (סעיף 40א(9) לחוק). מיכאל טען כי המדינה גרמה לו סבל בהתנהלותה בנוגע לרישומו במאגר מנהלי העבודה

המנוהל על ידי המדינה, וכי יש להתחשב בכך במסגרת העונש כשיקול לקולא. אני דוחה את הטענה, שכן בהכרעת הדין נקבע כי לא נפל פגם באופן התנהלות המדינה בנוגע לנאשמים (סעיפים 12 ו- 15 להכרעת הדין).

32. לאחר שנתתי את דעתי לכל אלה, אני משית על החברה קנס כספי בגובה 35,000 ש"ח, המשקף 30% מהקנס המירבי.

33. קנס זה ישולם על ידי החברה ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 1.8.20. כמו כן תחתום החברה, באמצעות מיכאל, על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על תקנות עבודות בניה. גובה ההתחייבות יהיה 7,000 ש"ח. החברה תחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 1.8.20 שאם לא כן ניתן יהיה לעצור את מיכאל ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו בשם החברה.

34. אני משית על מיכאל קנס כספי בגובה 17,500 ש"ח, המשקף 15% מהקנס המירבי.

35. קנס זה ישולם על ידי מיכאל ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 1.8.20. כמו כן יחתום מיכאל על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על תקנות עבודות בניה. גובה ההתחייבות יהיה 4,000 ש"ח. מיכאל יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 1.8.20 שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו.

36. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתן היום, ה' סיוון תש"פ, 28 מאי 2020, בהעדר הצדדים.